

Kirjoitustaidon kokeen arvostelukriteerit syksyn 2026 tutkinnosta alkaen

	Näkökulma ja tekstin omaäänisyys	Aineistojen käyttö	Tekstin rakenne (painotettu kriteeri)	Kieli ja ilmaisu (painotettu kriteeri)	Kokonaiskuva kirjoitustaidosta
60 p.	Teksti täyttää erinomaisesti tehtävänannon ja pohtivan tai kantaa ottavan tekstin odotukset. Rajaus on onnistunut. Näkökulma on selkeä, perusteltu ja oivaltava tai omaperäinen. Sisältövalinnat osoittavat itsenäistä ajattelua, asiantuntemusta ja luovuutta sekä taitoa abstrahoida. Pohdinta on asiantuntevaa ja näkökulmia avaavaa. Oma näkemys tai kanta tulee selkeästi esiin ja se on vakuuttavasti perusteltu.	Aineistovalinnat ovat osuvia ja tukevat erinomaisesti tekstin näkökulmaa ja tavoitetta. Valittujen aineistojen sisältö ja tavoite on ymmärretty ja aineistoja on hyödynnetty onnistuneesti, esimerkiksi oivaltavasti tai kriittisesti. Oma ääni ja aineistojen äänet erottuvat selvästi toisistaan. Viittaukset aineistoon ovat luontevia ja selkeitä.	Tekstin rakenne on hallittu ja johdonmukainen. Tekstiä on helppo seurata, ja siirtymät asiasta toiseen ovat selkeitä ja luontevia. Jaksotus on toimiva, ja kappaleet sidostuvat luontevasti toisiinsa. Tekstin aloitus ja lopetus ovat osuvia. Otsikko vastaa valittua näkökulmaa ja on osuva.	Viesti välittyy erinomaisesti. Lause- ja virkerakenteet ovat taitavia. Kirjoitetun yleiskielen normien hallinta on moitteetonta, mutta yksittäiset pintatason lipsahdukset ovat mahdollisia. Sanasto on monipuolista ja vivahteikasta. Tyyli on ilmaisuvoimaista ja tekstin tavoitteen ja tekstilajin kannalta onnistunutta.	Erinomainen Teksti osoittaa erinomaista laajan ja yhtenäisen tekstin rakentamisen taitoa, kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja kykyä kielentää ajatuksia.
50 p.	Teksti täyttää erittäin hyvin tehtävänannon ja pohtivan tai kantaa ottavan tekstin odotukset. Rajaus on selkeä. Näkökulma on selkeä ja perusteltu. Sisällöllisesti teksti on monipuolinen ja hallittu kokonaisuus. Pohdinta on monipuolista ja näkökulmia avaavaa. Oma näkemys tai kanta tulee selkeästi esiin ja se on uskottavasti perusteltu.	Aineistovalinnat ovat onnistuneita ja tukevat hyvin tekstin näkökulmaa ja tavoitetta. Valittujen aineistojen sisältö ja tavoite on ymmärretty hyvin. Aineistoja on käytetty harkitusti oman näkemyksen esittämisen lähtökohtana tai tukena. Oma ääni ja aineistojen äänet erottuvat selvästi toisistaan, ja viittaukset aineistoon ovat luontevia.	Tekstin rakenne on toimiva, ja teksti muodostaa selkeän kokonaisuuden. Jaksotus on toimiva ja kappaleiden rakenne kunnossa. Kappaleiden väliset sidokset ovat sujuvia. Tekstin aloitus, lopetus ja otsikko ovat onnistuneita.	Viesti välittyy hyvin. Lause- ja virkerakenteet ovat sujuvia ja luontevia. Kirjoitetun yleiskielen normien hallinnassa ei ole juurikaan puutteita, vähäiset pintatason poikkeamat ovat mahdollisia. Sanasto on monipuolista ja tyyli yhtenäistä ja tekstin tavoitteen ja tekstilajin kannalta onnistunutta.	Erittäin hyvä Teksti osoittaa erittäin hyvää laajan ja yhtenäisen tekstin rakentamisen taitoa, kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja kykyä kielentää ajatuksia.

40 p.	Teksti täyttää hyvin tehtävänannon ja pohtivan tai kantaa ottavan tekstin odotukset. Näkökulma on selkeä. Sisältöaineokset ovat sopusuhteissa valitun näkökulman kanssa, ja omaa sanottavaa on riittävästi. Pohdinta on melko monipuolista. Oma näkemys tai kanta tulee esiin, ja väitteitä on perusteltu.	Aineistovalinnat ovat perusteltuja ja tukevat tekstin näkökulmaa ja tavoitetta. Valittujen aineistojen sisältö ja tavoite on ymmärretty. Aineistoja on käytetty sujuvasti ja tarkoituksenmukaisesti. Oma ääni ja aineistojen äänet erottuvat toisistaan ja viittaukset aineistoon ovat toimivia.	Teksti on hyvin rakennettu ja muodostaa selkeän kokonaisuuden. Jaksotus ja kappaleiden rakenne ovat pääosin kunnossa. Kappaleiden väliset sidokset ovat toimivia. Tekstin aloitus ja lopetus palvelevat tekstin tavoitetta. Otsikko on toimiva.	Viesti välittyy vaivattomasti. Lause- ja virke-rakenteet ovat toimivia. Kirjoitetun yleiskielen normien hallinta on pääosin kunnossa, yksittäiset poikkeamat ovat mahdollisia. Sananvalinnat ja tyyli sopivat tekstin tarkoitukseen.	Hyvä Teksti osoittaa hyvää laajan ja yhtenäisen tekstin rakentamisen taitoa, kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja kykyä kielentää ajatuksia
30 p.	Teksti täyttää tyydyttävästi tehtävänannon ja pohtivan tai kantaa ottavan tekstin odotukset. Näkökulma on havaittavissa. Omaa sisältöä on kohtuullisesti, ja teksti pysyy pääosin asiassa. Pohdintaa on niukasti tai se on yksipuolista. Oma näkemys tai kanta voi jäädä epämääräiseksi, mutta väitteitä on pyritty perustelemaan. Tekstissä voi olla muutamia asiavirheitä.	Aineistovalinnat tukevat jossain määrin tekstin näkökulmaa ja tavoitetta. Valitut aineistot on pääosin ymmärretty. Aineistojen käyttö voi olla pintapuolista, referoivaa tai mekaanista. Oma ääni ja aineistojen äänet erottuvat paikoitellen heikosti toisistaan, mutta viittaukset aineistoon ovat pääosin teknisesti kunnossa.	Teksti muodostaa kokonaisuuden, mutta rakenteessa on pieniä puutteita. Jaksotus on pääosin kunnossa, mutta se voi olla mekaanista. Kappaleiden välinen sidoksisuus voi olla heikko. Kappaleiden sisäisessä rakenteessa ei ole suuria pulmia. Tekstin aloituksessa tai lopetuksessa voi olla pulmia. Otsikko on tavanomainen mutta toimiva.	Viesti välittyy suuremmitta vaikeuksista. Lause- ja virkerakenteet ovat pääosin kunnossa. Kirjoitetun yleiskielen normit ovat kohtuullisesti hallinnassa. Sananvalinnat ovat enimmäkseen tarkoituksenmukaisia. Tyyli voi olla epäyhtenäisyyttä.	Tyydyttävä Teksti osoittaa tyydyttävää laajan ja yhtenäisen tekstin rakentamisen taitoa sekä kohtuullista kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja kykyä kielentää ajatuksia.
20 p.	Teksti täyttää välttävästi tehtävänannon ja pohtivan tai kantaa ottavan tekstin odotukset. Näkökulma on epäselvä, suppea tai hajanainen. Käsittely voi olla pinnallista tai rönsyilevää. Omaa sanottavaa ja pohdintaa on vähän. Oma kanta ei tule selkeästi esiin,	Aineistovalinnat ovat summittaisia eivätkä tue erityisen hyvin tekstin näkökulmaa ja tavoitetta tai ohjaavat sitä liikaa. Valittujen aineistojen ymmärtämisessä on pulmia. Aineistojen käyttö voi olla niukkaa tai liiallista, mekaanista tai selostavaa. Viittauksissa voi olla	Teksti muodostaa jonkinlaisen kokonaisuuden mutta on paikoitellen rakenteeltaan epämääräinen tai jäsentymätön. Pää- ja sivuasiat eivät erotu toisistaan. Jaksotuksessa voi olla ongelmia, ja kappaleiden välinen sidoksisuus on heikko. Kappaleiden sisäinen rakenne	Viestin välittymisessä voi olla paikoitellen pulmia, mutta teksti on kuitenkin enimmäkseen luettavaa. Lause- ja virkerakenteet ovat yksipuolisia, tai niissä voi olla selkeitä puutteita. Yleiskielen normien hallinta horjuu, ja virheitä on monenlaisia. Sananvalinnat	Välttävä Teksti osoittaa välttävää laajan ja yhtenäisen tekstin rakentamisen taitoa sekä puutteellista kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja kykyä kielentää ajatuksia.

	tai väitteet ovat paikoin perustelemattomia. Tekstissä voi olla asiavirheitä.	puutteita. Oma ääni ja aineistojen äänet sekoittuvat ja viittaukset aineistoon ovat kömpelöitä.	ei aina toimi. Aloitus ja lopetus eivät ole erityisen onnistuneita. Otsikon ja tekstin suhde on väljä tai epäselvä.	eivät ole aina osuvia, ja tyyli on haparoivaa.	
10 p.	Teksti täyttää heikosti tehtävänannon ja pohtivan tai kantaa ottavan tekstin odotukset. Näkökulma on epäselvä. Sisältö on hyvin niukka, sattumanvarainen tai ristiriitainen. Omaa sanottavaa on erittäin vähän. Pohdintaa ei juuri ole. Oma näkemys tai kanta ei tule esiin, tai se jää perustelematta. Tekstissä on selviä asiavirheitä.	Aineistovalinnat ovat satunnaisia eivätkä tue tekstin tavoitetta. Valittuja aineistoja on tulkittu suurelta osin väärin. Tekstin yhteys aineistoihin on vähäinen tai keinotekoinen tai liiallinen. Osa viittauksista puuttuu, tai viittaustavoissa on selkeitä puutteita. Tekstissä voi olla plagioituja kohtia.	Tekstin kokonaisrakenne on löyhä tai epälooginen. Kokonaisuutta on vaikea hahmottaa. Asioiden esittämisjärjestyksessä on ongelmia. Jaksotus on epäjohtonmukainen. Kappaleiden rakenne hajoaa. Otsikko voi puuttua tai sen yhteys tekstiin on vaikeasti ymmärrettävissä.	Viestistä on vaikea saada selvää. Lause- ja virkerakenteet ovat kömpelöitä, ja niissä on selviä virheitä. Kirjoitetun yleiskielen normien hallinta on heikkoa. Sanasto on suppeaa tai yksipuolista, ja ovat tyyliä valinnat epäonnistuneita. Teksti lainaa toistuvasti rakenteita ja sanastoa suoraan aineistoista.	Heikko Teksti osoittaa heikkoa laajan ja yhtenäisen tekstin rakentamisen taitoa sekä vähäistä kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja kykyä kielentää ajatuksia.
0 p.	Teksti ohittaa tehtävänannon eikä vastaa pohtivan tai kantaa ottavan tekstin odotuksia. Näkökulma on epäselvä tai se puuttuu. Pohdinta puuttuu. Oma näkemys tai kanta ei tule esiin, tai se ei liity aiheeseen. Tekstissä ei ole aiheen kannalta relevanttia sisältöä, tai sisältö on selvästi virheellistä.	Aineistot on ymmärretty väärin tai tekstissä ei ole hyödynnetty lainkaan aineistoja. Teksti voi olla suurelta osin kopiota aineistoista tai sen osista. Oma ääni ja aineistojen äänet eivät erotu toisistaan. Viittaukset aineistoon puuttuvat.	Teksti on jäsentymätön, ja asian käsittelyä on vaikea seurata. Jaksotuksessa, kappaleiden välisissä sidoksissa ja kappaleen sisäisissä rakenteissa on selkeitä pulmia. Otsikko on harhaanjohtava, tai sitä ei ole laadittu.	Viesti ei välity. Lause- ja virkerakenteissa on vakavia puutteita. Kirjoitetun yleiskielen rakenteet ja normit eivät ole hallinnassa. Sanasto on suppeaa, ilmaisu epätäsmällistä ja tyyliä valinnat epäonnistuneita. Tekstissä kopioidaan suoraan aineiston rakenteita ja sanastoa.	Riittämätön Teksti osoittaa riittämätöntä laajan ja yhtenäisen tekstin rakentamisen taitoa, kirjoitetun yleiskielen hallintaa ja kykyä kielentää omia ja muiden ajatuksia.